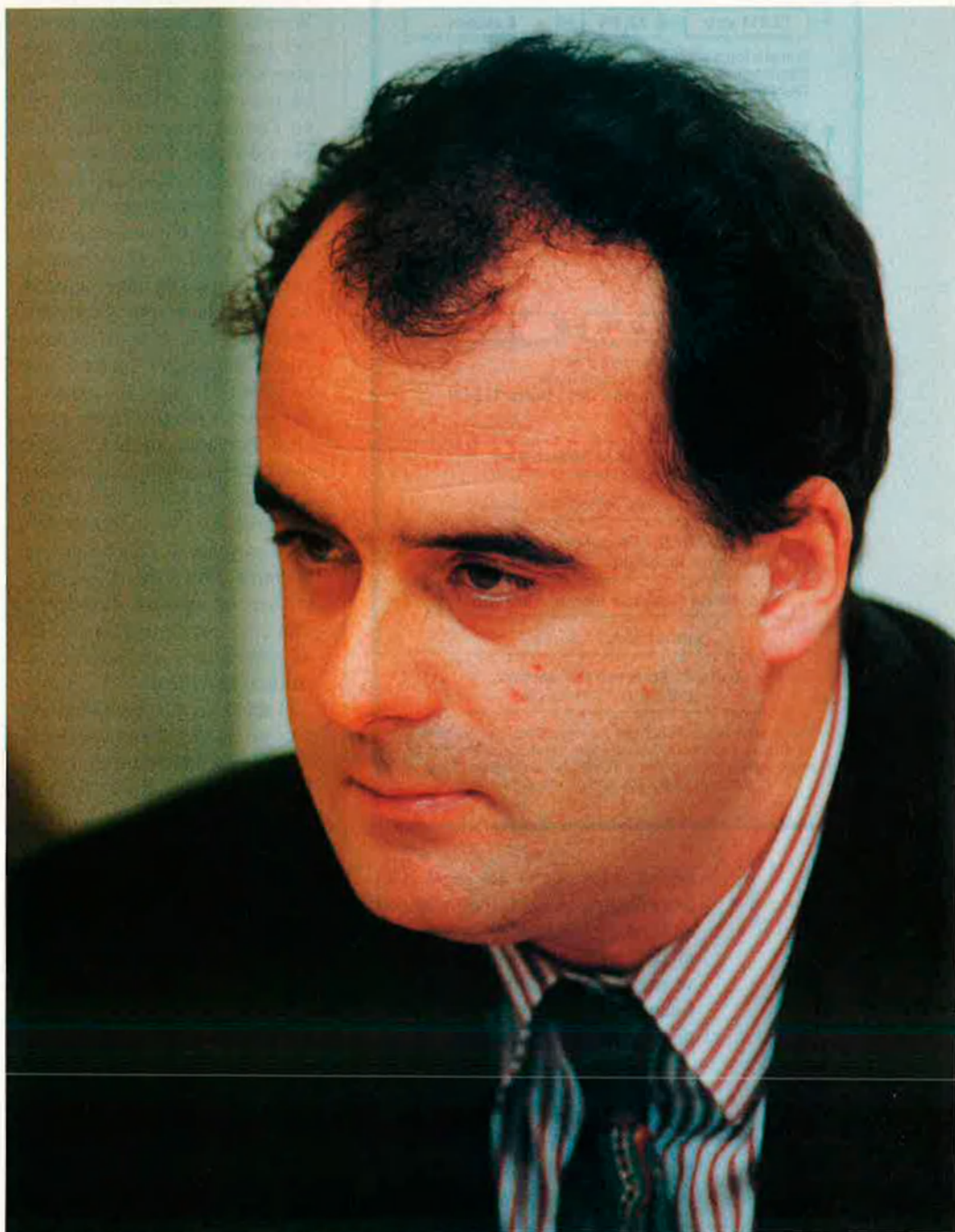

El PNB obre l'era sobiranista

ARXIU / EFE

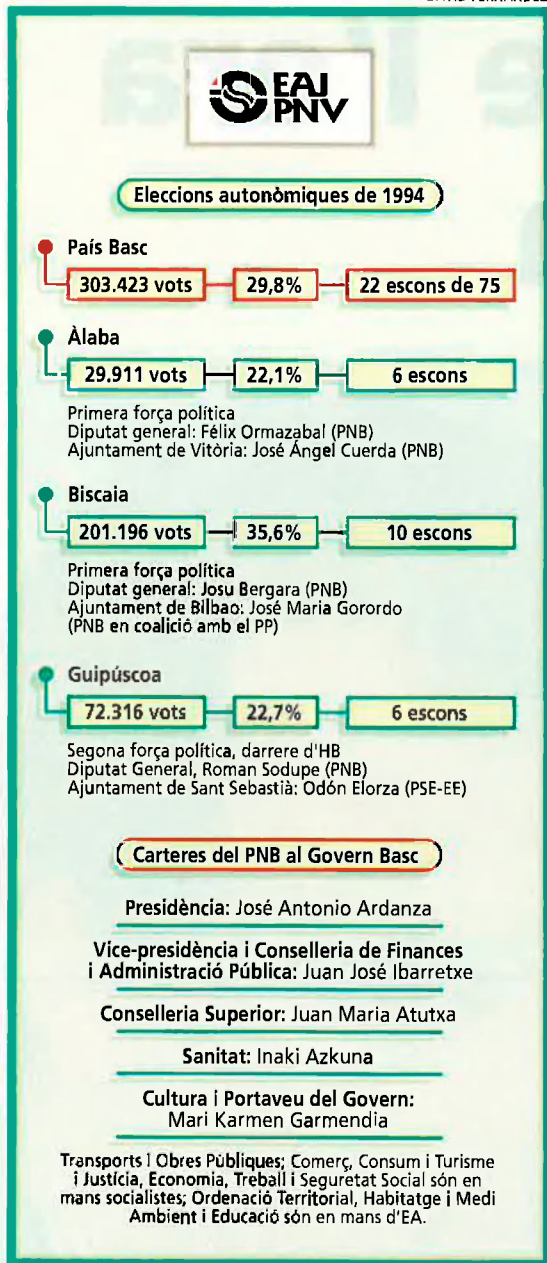
El Partit Nacionalista Basc s'ha embrancat en la recerca d'un model de sobirania política i econòmica, anomenat "Nou quadre de poder", que respongui la pregunta "I després de l'estatut, què?"

El Partit Nacionalista Basc (PNB) parla en clau de futur. Ha començat a concretar les seues aspiracions polítiques. Per respondre les diverses crítiques que els acusen de no tenir pensament polític i de fer un discurs poc homogeni, els *jelkides* (dirigents del PNB) s'han tret de la mànega una nova proposta engrescadora per situar Euskadi en una posició de sortida òptima per a pujar al "tren Internet polític" de l'Europa de la moneda única. És per això que l'Euskadi Buru Batzar (EBB) —màxim òrgan executiu del PNB— s'ha embrancat en el desenvolupament d'un "Nou quadre de poder", un nou model de sobirania política i econòmica per a Euskal Herria que, a les portes del nou mil·lenni, garantisca a la ciutadania basca les majors cotes de progrés i de benestar. Aquest pla d'actuació de l'EBB respon algunes de les preguntes formulades per un altre dirigent del PNB, Juan Mari Ollora, en el seu llibre *Una vía para la paz*, on posa sobre la taula la necessitat d'aclarir "quin projecte ofereix el PNB als ciutadans bascos avui i ara". Després d'exercir el poder a Euskadi durant vint anys, els nacionalistes bascos han

Joseba Egibar, portaveu 'jelkide' del PNB. És un dels impulsors del "Nou quadre de poder" que estudia l'Euskadi Buru Batzar i que podria convertir-se en el programa electoral de 1998.

DAVID FERNÁNDEZ

Lideratge polític, no cultural

El Partit Nacionalista Basc ha exercit un lideratge indiscutible en la vida política basca des del final del franquisme. Sense grans majories, característica d'un país amb el vot molt polaritzat, els *jetzales* han copat l'àmbit institucional després de la crida a l'ordre que la direcció del partit va fer a finals dels anys setanta. Però aquella crida va provocar un buit molt gran en l'àmbit cultural i lingüístic; els valors del PNB s'abocaren en la gestió institucional perquè volien demostrar que el PNB era capaç de fer una gestió eficaç. El PNB va abandonar la gestió cultural de base i aquesta va ser copada per l'esquerra abertzale. El sociòleg Xabier Aierdi afirma que "un partit que ha passat vint anys al capdavant del govern havia d'haver exercit el lideratge cultural, i l'únic que ha fet és intentar destruir les propostes culturals que li ha formulat l'esquerra abertzale". L'ensenyament del basc, per exemple, l'ha dirigit l'esquerra, el diari en euskara *Egunkaria*, l'ha tret l'esquerra al carrer, i així quasi tot el que afecta l'àmbit cultural i lingüístic.

El repte de la construcció del país no ha tingut una concreció pràctica en matèria cultural, al PNB li han faltat criteris definits

sobre la política cultural. Però aquest partit accepta les crítiques. Egibar opina que és una conseqüència de la institucionalització del partit, "el PNB ha descansat en les institucions, mentre que les organitzacions socials de l'àmbit cultural i lingüístic han quedat en mans de l'esquerra sociològica", afirma Egibar.

Inigo Urkullu, dirigent del PNB de Biscaia, també reconeix que l'atenció del seu partit s'ha centrat en altres matèries. Tot i això l'actitud desconfiada i tancada del Govern Basc amb aquestes organitzacions ha variat en els últims anys i ha obert les portes a acords importants —però encara insuficients— amb entitats implicades en l'ensenyament del basc a adults o amb mitjans de comunicació en aquesta llengua: "el nou context ens obliga a canviar les formes per arribar a acords amb aquest món, opina Egibar. Urkullu, però, reconeix que al PNB li ha costat molts anys adonar-se que la finalitat d'un partit polític no és convertir-se solament en un "partit-institució", sinó funcionar alhora com un "partit-mitjancer". "El partit és conscient que ha de recuperar aquesta relació amb la societat", admet Urkullu. I. G.

arribat a les portes del segle XXI amb la caparra del treball realitzat en les darreres dècades i veuen que el nou context internacional se'ls ve al damunt sense haver posat els fonaments de la casa amb garanties per afrontar els reptes del futur.

Diferents analistes polítics hi veuen un intent de distanciar-se ideològicament del PP i de trencar la imatge de cordialitat en les relacions amb aquest partit concretada en l'acord del concert econòmic. El sociòleg José Manuel Mata afirma que "el problema del PNB és que en aquest moment no és a les

antípodes del PP" i per això vol enfortir la seua identitat i passar de l'ambigüitat constant —avui independència, demà Estatut— a la concreció del seu pensament. Les eleccions autonòmiques ja s'ataïllen en l'horitzó i la darrera enquesta d'Esukobarómetro mostra que el nacionalisme perd atractiu.

'De tu a tu'. L'estatut de Guernica, pedra angular de l'autogovern basc, ha estat l'instrument del PNB. Però el futur exigeix superar el sostre estatutari (falten unes quaranta competències) i establir

relacions "de tu a tu" amb l'estat espanyol, previ pacte d'un nou estatut de sobirania. És a dir, "l'Estatut no és l'objectiu del nacionalisme basc, sinó la conseqüència d'una negociació política en un context determinat", com afirma el portaveu *jelkide* Joseba Egibar, qui opina que el "Nou quadre de poder" que estudia l'EBB, i que es podria convertir en el programa electoral dels comicis del 1998, pot esdevenir el projecte col·lectiu que il·lusiona el poble basc que demana l'analista Ramón Zallo.

Ollora coincideix amb Egibar en

ue en aquest moment no és a les antípodes del PP"

bastants punts. "No podem funcionar amb les mateixes bases estratègiques i pràctiques com fins ara", afirma Ollora. Segons aquest polític de Vitòria, els nous protagonistes de la competitivitat són els espais econòmics homogenis i en aquest context "el repte dels nacionalistes és de replantejar els límits dels nacionalismes, repensar-los, estudiar detalladament el quadre d'autogovern i definir si necessitem un altre quadre més ampli per respondre a aquesta situació".

Construir país. Però cap a on va Euskadi amb aquesta proposta de futur?, cap a l'autodeterminació?, cap a la independència? Ni una cosa ni l'altra. El president del PNB, Xabier Arzallus (vegeu entrevista a la pàgina 24), ho va dir fa poc: "Que estiguen tranquils a Madrid. En aquest document encara no reclamem la independència." En opinió del PNB, cal apostar per la construcció del País Basc des d'u-

ARXIU

Joseba Arregi, ex-conseller de Cultura del Govern Basc. Encarna la manca de criteris culturals que ha caracteritzat la política del PNB al llarg de tot el seu mandat.

na perspectiva nacional, però amb plantejaments que sintonitzen amb els nous temps, és a dir, sense recórrer a esquemes caducs basats en la concepció estat-nació ja superada. El repte és enfortir l'economia i la personalitat política i cultural. Europa és a la vora, però la nova configuració europea encara no es

pot palpar i l'objectiu, segons el PNB, ha de ser ocupar el lloc adequat, en el moment adequat i amb garanties per poder abillar-se amb "el vestuari jurídic" resultant d'aquest procés. "De la mateixa manera que l'Estatut ha permès de fer un camí, per poder afrontar els nous temps necessitem altres fa-

TAFSA

Canvie la seua vida.

ENCARA QUE NOMÉS SIGA

quan viatge

Li presentem Euromed, Un concepte de viatge que li permetrà relaxar-se, descansar, sentir música, veure una pel·lícula o treballar aprofitant al màxim el seu temps. I sobretot arribar abans, onsevol on vulga arribar. La pròxima volta que viatge, utilitze el nou servei de Renfe Euromed. Canviarà la seua vida.

Alacant - València - Castelló - Tarragona - Barcelona

Euromed
DEIXE'S PORTAR

 RENFE

Caminar al marge d'ETA

Caminar al marge d'ETA. Aquest és el plantejament del Partit Nacionalista Basc (PNB). Continue o no continue ETA, tant si persisteix o no el conflicte violent, Euskadi ha de caminar i ha de resoldre les incògnites i reptes que se li presenten.

Però no pot oblidar que al seu costat esquerra hi ha ETA i tot el seu món, que exerceix una pressió important i que condiciona molt la vida política, social i cultural basca. A començament d'any el PNB posà ordre al seu caos intern –des d'Atutxa a Egibar hi ha molts quilòmetres– i va fer públic un document sobre pacificació d'onze punts “descafeïnats”, i sense gaires aportacions fora del diagnòstic de la situació de violència i de la necessitat de fer alguna cosa per superar-la. En aquest sentit, el PNB és conscient que l'opció violenta mina les forces del poble basc i incideix negativament en la construcció, en el progrés, en l'equilibri so-

cial, en l'economia i en la imatge del País Basc.

El problema de la violència no es pot resoldre per una via exclusivament policíaca; el diàleg i la negociació són imprescindibles, per això el PNB està disposat a arriscar i a moure's per aconseguir la pau sense que això impliqui abandonar o desvirtuar l'alternativa del PNB ni la seua estratègia política. Els *jetzales* (seguidors) adverteixen que no estan disposats a quedar-se inactius davant un estancament permanent de la negociació bilateral entre ETA i el govern espanyol.

El PNB al seu torn valora positivament els efectes del Pacte d'Ajuria Enea perquè ha conscienciat la societat contra la violència, però lamenta que aquest pacte “s'haja desenvolupat de manera reduccionista” per comptes de convertir-se en una autèntica oferta de normalització i de pacificació. Reivindica la revitalitza-

ció i la reformulació sense aclarir en quin sentit. La proposta també obre les portes a altres formacions polítiques, sindicals i socials “sense exclusions” amb l'objectiu de reconduir la solució a l'actual dinàmica de violència.

Per tant, el nou quadre de poder i la resolució del conflicte violent, per bé que interrelacionats, han de caminar, segons el PNB, de manera autònoma, encara que l'evolució en un dels dos àmbits pot comportar millores substancials en l'altre. Però a Euskadi, tant en matèria política, com social o cultural, la societat ha començat a treballar al marge dels colps que diàriament etziba la situació d'“anormalitat” política, ha hagut d'aprendre a conviure amb aquest problema i a buscar els recursos per continuar treballant i apostant pel futur del país.

El País Basc ha d'afrontar els reptes lingüístics, polítics i d'altra mena amb ETA o sense. **I. G.**

cultats”, opina Egibar. L'estratègia seria buscar un canal pel qual el País Basc pugui configurar una relació entre iguals com la que mantenen la resta de països de la UE.

Previ a aquest nou quadre de poder hi ha un quadre de situació que es fonamenta en una enquesta que està realitzant el PNB per conèixer els obstacles, prioritats i necessitats de cada àmbit de govern. És a dir, estudiar les limitacions que, per exemple, troba el conseller d'Indústria basc quan vol fer un pla industrial autònom. Per tant, si el País Basc és competent per exercir la sobirania en matèria fiscal –“el concert econòmic ha ultrapassat la barrera de l'Estatut i ha aconseguit un nivell sobirà”, ens deia Egibar–, per què no marcar-se objectius similars en altres àmbits? Per això el PNB treballa aquesta estratègia amb vista al 2005, marcant-se reptes col·lectius però alhora tangibles, que no acaben diluint-se. El projecte defuig de fer servir el terme autodeterminació, perquè és un punt que avui per

“Si el País Basc és competent per exercir la sobirania en matèria fiscal, per què no marcar-se objectius similars en altres àmbits?”

avui no suscita el consens a Euskadi, i aposta explícitament pel sobiranisme, i recorre al recurs jurídic de la Disposició Addicional Primera de la Constitució (“La Constitució empara i respecta els drets històrics dels territoris forals”), que possibilita sense gaires alteracions accedir a un principi de sobirania basat en els drets històrics anteriors a la Constitució. Segons els *jelkides*, el reconeixement de

l'Estatut “no implica negar els drets històrics d'Euskal Herria”. La sobirania pertany al poble i l'estructura política n'ha de ser una conseqüència. “Si aquest punt de vista es planteja de manera democràtica i, al seu torn, té l'aval de la majoria de la ciutadania basca, l'estat l'haurà d'acceptar si no vol provocar un nou conflicte democràtic”, opina Egibar. Límits? Aquells que establezca la llei.

Referèndum popular. “Paraula, persuasió i convenciment” són les eines per buscar la socialització d'aquest projecte. Un plantejament d'aquesta classe, segons Ollora, “primer exigeix una feina teòrica important, després té una part d'estratègia i de tàctica política, i finalment una altra part de principis polítics bàsics, un dels quals és el dret a l'autodeterminació o àmbit basc de decisió. Sempre, és clar, comptant amb la voluntat dels ciutadans bascos, incloent-hi els navarresos i els d'Iparralde. El model de referència serà el del Quebec i es

tes col·lectius però tangibles, que no acaben diluïts

KARLOS CORBELLA

Juan Mari Ollora, dirigent del PNB. És autor del llibre *Una via para la paz*.

materialitzaria en un projecte de llei aprovat per les institucions basques i que hauria de respectar l'àmbit basc de decisió, l'articulació política i institucional de Navarra i d'Iparralde i també la presència a Europa, amb competències plenes en totes aquelles matèries no cedides a la UE.

El mateix Egibar ha avançat quina podria ser la pregunta d'un referèndum: "accepta vostè que Euskadi accedesci a la sobirania, després d'haver ofertat formalment a Espanya un nou estatut de relacions econòmiques i polítiques en el marc del projecte de llei sobre el futur d'Euskadi aprovat pel Parlament basc?"

Fins aquí, la proposta del PNB. Però qui fa aquesta proposta "engrescadora" no és un partit majoritari que governa amb majoria absoluta des de fa vint anys a Euskadi. És el partit majoritari, sí, però amb el 29,8% dels vots. No oblidem que el PNB té un pes específic importantíssim en la societat i en l'administració basca, però que està obligat a "conviure" amb altres opcions polítiques. De manera que no solament ha de convèncer la societat basca, sinó el conjunt de les forces polítiques d'Euskadi, que amb la calculadora electoral a mà, difícilment acceptaran una proposta eixida del PNB. A Euskadi, el "partit" *-Alderdi-*, en euskara no és el país. El país es un conglomerat de moltes coses més i el PNB hi ha de conviure per força.

Iñaki Gorostidi (Sant Sebastià)

XIX Premi Joanot Martorell

narrativa

Extensió mínima: 150 fulls
1.500.000 ptes

XXXV Premi Ausiàs March

poesia

Extensió mínima: 250 versos

Termini: fins al 13 de setembre de 1997. Demaneu les Bases a l'Ajuntament de Gandia o consulteu-les a:
<http://www.bromera.com>

PUBLICA. Edicions Bromera

 AJUNTAMENT
DE GANDIA